

Klass: Scaphopoda (tandsnäckor), **Ordning:** Dentaliida, **Familj:** Dentaliidae, **Släkte:** *Antalis*, **Art:** *Antalis occidentalis* (Stimpson, 1851) **Synonymer:** *Antalis abyssorum* (M.Sars, 1859), *Dentalium occidentale* Stimpson, 1851, *Antalis striolata* G.O.Sars, 1878 non (Stimpson, 1851)

Kännetecken

En tandsnäcka vars koniska och svagt bågböjda skal blir upp till 5,5 cm långt. Skalet är matt gråvitt till benvitt till färgen, men kan även skifta svagt i rosa. En distinkt artkaraktär är 12-16 längsgående ribbor på skalet. Dessa ribbor kan sträcka sig utmed skalets hela längd, men oftast syns de tydligast i skalets övre, smalare del. Mynningen i skalets övre del är cirkulär. Djurets mjukdelar är vitaktiga. Foten är cylindrisk med en rundad och aningen konisk ände. Den använder den muskulösa foten för förankring och för att gräva i botten. Det finns inget tydligt avsatt huvud och heller inga ögon eller ordinära huvudtentakler. Vid munöppningen sitter dock ett stort antal mycket tunna tentakler, s k captacula. Dessa är extremt elastiska och från några få millimeters längd som sammandragna, kan de sträckas ut till flera centimeter. Captacula används för att samla födopartiklar till munnen. I ytterändan har de en kläbbig, klubblik förtjockning som även är sensorisk. Captacula har innervering men inga blodkärl och förbrukas snabbt. Då lossnar de och ersätts av nya. Den smala apikala delen av skalet sticker vanligen upp ur bottensedimentet. En vattenström för syresättning leds från mantelkanten, genom skalet och ut genom den apikala öppningen. Vattenströmmen drivs med hjälp av ett band med flimmerhår, ungefär halvvägs på kroppen. Det finns inga gälar utan gasutbytet sker genom hela mantelytan.

Arten förekommer tillsammans med tandsnäckan *Entalina tetragona*, som även den har längsgående ribbor på skalet. Den har dock fler ribbor, 25-30 stycken, och fem av dessa ribbor är påtagligt kraftiga så att skalet blir femhörnigt i tvärsnitt. Skalet blir dessutom bara 15 mm långt. En annan art av tandsnäcka i våra vatten är den allmänt förekommande *Antalis entalis* som har ett helt slätt skal, och därför knappast kan förväxlas. Den lever dessutom grundare än *A. occidentalis*.

Utbredning och status

En djuplevande art som i våra vatten är sällsynt förekommande i Skagerrak på mjukbotten från 70 meters djup och nedåt. Den har på andra håll påträffats på djup ända ned till 2300 meter. Den totala utbredningen är i tempererade delar av nordatlanten. På den europeiska sidan finns den från Azorerna och norrut längs de brittiska öarna, vidare i Nordsjön och längs hela den norska kusten. På den amerikanska sidan finns arten från North Carolina i söder och norrut längs östkusten upp till New Foundland och St Lawrenceviken. Arten har troligen aldrig varit vanlig i våra vatten, men den tycks ha minskat i förekomst. L.A. Jägerskiöld påträffade arten vid 26 stationer vid hans marina undersökningar under 1930-talet.

Inga fynd gjordes under Svenska Artprojektets marina inventering 2006-2009.

Ekologi

Artens ekologi är dåligt känd. Den är skildkönad med yttre befruktning och har troligen ett kortvarigt pelagiskt larvstadium

Hot

Eftersom kunskapen om artens ekologi, utbredning och status i dagsläget är synnerligen bristfällig är det svårt att identifiera specifika hot.

Åtgärder

Det behövs mer kunskap om artens ekologi, utbredning och status innan mer specifika åtgärder kan föreslås. Det är dock viktigt att miljömålsarbetet med att minska tillförseln av näringsämnen och miljögifter till havet fortsätter och intensifieras.

Övrigt

Etymologi, *Antalis* är möjligen en ordlek på *dentalium* eller *entalis* grundad på Gr. *ant-* = mot, i betydelsen att det är en annan form, skild från dessa. *occidentalis* L. *occidentalis* = västlig, vilket troligen syftar på att arten ursprungligen beskrevs från New England i USA.

Litteratur

Hansson, H. G. 2011. Marina sydiskandinaviska "evertebrater". (Webb-upplaga. www.tumblr.com/

Gainey, L. F. 1972. The use of the foot and the captacula in the feeding of *Dentalium* (Mollusca : Scaphopoda). *Veliger* 15: 29-34

Jägerskiöld, L.A. 1971. A survey of the marine benthonic macro-fauna along the Swedish west coast 1921-1938. Hubendick, B., Hyle, G. & Svärd, S. (Eds.). *Acta regiae societatis scientiarum et litterarum gothoborgensis, Zoologica* 6.

Karlsson, A., Berggren, M., Lundin, K. & Sundin, R. 2014. Svenska artprojektets marina inventering - slutrapport. ArtDatabanken rapporterar 16. ArtDatabanken, SLU. Uppsala

Muus, B.J. 1959. Skallus, søtænder, blæksprutter. *Danmarks Fauna* Bd. 65. 239 pp.

Stimpson, W. 1851. On several new species of shells from the northern coast of New England. *Proceedings of the Boston Society of Natural History* 4: 113-114

<http://www.marinespecies.org/aphia.php?p=taxdetails&id=196377>

<http://www.eu-nomen.eu/portal/taxon.php?GUID=urn:lsid:marinespecies.org:taxname:196377>

Författare

Kennet Lundin 2015 © ArtDatabanken, SLU 2015